

Selvitys OP-Asuntoluottopankki
Oyj:n hallinto- ja
ohjausjärjestelmästä 2017

Selvitys OP-Asuntoluottopankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2017

Sisällys

1	Sovellettavat säännökset.....	2
2	Ryhmä- ja konsernirakenne sekä hallintoelimet.....	2
2.1	Ryhmärakenne.....	2
2.2	Yhtiön hallintoelimet.....	2
3	Yhtiökokous.....	3
3.1	Yhtiökokous 2017.....	3
4	Hallitus.....	3
4.1	Hallituksen valinta.....	3
4.2	Hallituksen kokoonpano.....	4
4.3	Hallituksen jäsenten riippumattomuus.....	4
4.4	Hallituksen monimuotoisuus.....	4
4.5	Hallituksen tehtävät.....	4
4.6	Hallituksen puheenjohtajan tehtävät.....	5
4.7	Hallituksen toiminta 2017.....	5
5	Toimitusjohtaja.....	6
5.1	Toimitusjohtaja.....	6
6	Johtamisjärjestelmä.....	6
6.1	OPA osana OP Osuuskunta -konsernia.....	6
6.2	Organisaatorakenne 31.12.2017.....	6
6.3	Päätöksenteko.....	7
6.4	OPAn toiminnan seuranta ja raportointi.....	7
7	Sisäinen ja ulkoinen valvonta.....	7
7.1	Sisäinen valvonta.....	7
7.2	Ulkoinen valvonta.....	11
8	Taloudellinen raportointiprosessi.....	12
8.1	Taloudellisen raportoinnin organisointi.....	13
8.2	Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi.....	13
8.3	Taloudellinen raportointi 2017.....	14
9	Palkat ja palkitseminen.....	14
9.1	Hallituksen palkkiot ja muut etuudet.....	14
9.2	Toimitusjohtajan palkka ja muut etuudet.....	14
9.3	Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkitsemista koskevat periaatteet.....	14
9.4	Johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmä.....	15
9.5	Johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmä.....	15
9.6	Muun henkilöstön pitkän aikavälin kannustejärjestelmä.....	16
10	Sisäpiirihallinto.....	16
10.1	Sisäpiirirekisterien ja sisäpiirilueteloiden julkisuus ja nähtävillä pito.....	17
11	Tiedonantopolitiikka.....	17
12	Hallituksen ja yhtiön toimitusjohtajan henkilö- ym. tiedot.....	18
12.1	Hallitus vuonna 2017.....	18
12.2	Yhtiön toimitusjohtaja.....	19

1 SOVELLETTAVAT SÄÄNNÖKSET

Tämä selvitys on luottolaitostoiminnasta annetun lain 7 luvun 1–5 §:ssä ja 7 §:ssä ja 8 luvun 15 §:ssä sekä arvopaperimarkkinalain 7 luvun 7 §:ssä tarkoitettu selvitys OP-Asuntoluottopankki Oyj:n (OPA) hallinto- ja ohjausjärjestelmästä (Corporate Governance Statement). Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan toimintakertomuksesta erillisenä.

Yhtiön hallitus käsitteli 27.2.2018 tämän hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Yhtiön tilintarkastaja KPMG Oy Ab on tarkastanut, että selvitys on annettu ja että sen sisältämä kuvaus taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmien pääpiirteistä on yhdenmukainen tilinpäätöksen kanssa.

Tämä selvitys OP-Asuntoluottopankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä yhtiön tilinpäätös, hallituksen toimintakertomus ja tilintarkastuskertomus ovat saatavilla internetsivuilla www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Raportit > Tytäryhtiöiden raportit.

Ajantasaista selvitystä OP-Asuntoluottopankki Oyj:n hallinto- ja ohjausjärjestelmästä ja yhtiön yhtiöjärjestyksestä ylläpidetään OPn velkasijoittajasuhteiden internetsivuilla www.op.fi > OP Ryhmä > Velkasijoittajat > Hallinnointi ja johto (OP-Asuntoluottopankki Oyj).

OPAn toiminta perustuu voimassa olevien Suomen lakien ja niiden nojalla annettujen normien noudattamiseen. OPA noudattaa Suomen osakeyhtiölain lisäksi arvopaperin liikkeeseenlaskijaa koskevia säädöksiä, kiinnitysluottopankkitoiminnasta annettua lakia, rahoitusalan yrityksiä koskevia säännöksiä, OPAn yhtiöjärjestyksestä ja OP Osuuskunnan ohjeita. Kansainvälisessä toiminnassa noudatetaan soveltuvin osin myös paikallista lainsäädäntöä.

OPA kuuluu lakisääteiseen osuuspankkien yhteenliittymään ja on sanotun yhteenliittymän keskusyhteisön OP Osuuskunnan tytäryhtiö. Yhtiö toimii kiinnitysluottopankkina ja laskee liikkeeseen kiinteistö- ja julkisyhteisövakuudellisia joukkovelkakirjalainoja.

2 RYHMÄ- JA KONSERNIRAKENNE SEKÄ HALLINTOELIMET

2.1 Ryhmärakenne

OPA on OP Ryhmän keskusyhteisönä toimivan OP Osuuskunnan täysin omistama tytäryhtiö ja jäsenluottolaitos. OPA kuuluu toiminnallisesti ja omistuksellisesti kiinteästi OP Ryhmään. OP Ryhmä muodostuu 167 osuuspankista (31.12.2017) ja niiden keskusyhteisöstä OP Osuuskunnasta tytäryhtiöineen. Ryhmää valvotaan yhtenä kokonaisuutena.

Keskusyhteisö on velvollinen tukemaan jäsenluottolaitoksia ja vastaamaan jäsenluottolaitoksen veloista. Jäsenluottolaitokset ovat velvollisia osallistumaan toisen jäsenluottolaitoksen selvitystilanteen ehkäisemiseksi tarvittaviin tukitoimiin. Jäsenluottolaitokset ovat lisäksi keskinäisessä vastuussa sellaisen jäsenluottolaitoksen veloista, joka ei kykene suoriutumaan sitoumuksistaan.

Lue lisää OP Ryhmän rakenteesta Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2017, kohta 2.

2.2 Yhtiön hallintoelimet

OPAn ylintä päätösvaltaa käyttää osakkeenomistaja yhtiökokouksessa. Yhtiökokous valitsee hallituksen ja tilintarkastajat. Yhtiön strategisesta johtamisesta vastaa yhtiön hallitus. Yhtiön operatiivisesta johtamisesta vastaa hallituksen valitsema yhtiön toimitusjohtaja.

OPAn palveluksessa oli katsauskauden lopussa viisi henkilöä. Pankki ostaa kaikki keskeiset tukipalvelut OP Osuuskunnalta ja sen konserniyhtiöiltä, mikä vähentää pankin oman henkilöstön tarvetta.

3 YHTIÖKOKOUS

Yhtiökokous on OPAn ylin päättävä elin. Varsinainen yhtiökokous on pidettävä vuosittain hallituksen määräämänä päivänä ennen toukokuun loppua. Kokouksessa käsitellään yhtiöjärjestyksen mukaan varsinaiselle yhtiökokoukselle kuuluvat asiat sekä mahdolliset muut yhtiökokouskutsussa erikseen mainitut asiat.

OPAn yhtiöjärjestyksen mukaisesti varsinaisessa yhtiökokouksessa on esitettävä

- tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus

päätettävä

- tuloslaskelman ja taseen vahvistamisesta
- toimenpiteistä, joihin vahvistetun taseen mukainen voitto tai tappio antaa aihetta
- vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle
- hallituksen jäsenten lukumäärästä
- hallituksen jäsenten ja tilintarkastajien palkkiosta

valittava

- hallituksen jäsenet ja tilintarkastajat

ja käsiteltävä

- muut kokouskutsussa mainitut asiat.

3.1 Yhtiökokous 2017

OPAn varsinainen yhtiökokous 21.3.2017 vahvisti vuoden 2016 tilinpäätöksen, myönsi hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle vastuuvapauden ja päätti jakaa osinkoa 118,00 euroa osakkeelta.

4 HALLITUS

4.1 Hallituksen valinta

Yhtiön hallitukseen kuuluu vähintään kolme ja enintään kahdeksan muuta jäsentä. Hallituksen jäsenet valitsee yhtiökokous toimikaudeksi, joka päättyy valintaa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Hallitus valitsee keskuudestaan puheenjohtajan.

OPAn yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen jäsen on velvollinen eroamaan viimeistään 65 vuotta täytettyään. Yhtiöjärjestyksessä ei ole rajoitettu jäsenten toimikausien lukumäärää eikä muullakaan tavalla rajoitettu yhtiökokouksen päätösvaltaa hallituksen jäsenten valinnassa.

Hallituksen jäsenten valintaa koskevat ehdotukset yhtiökokoukselle valmistelee emoyhteisö OP Osuuskunta.

Luottolaitosten hallitusten jäseniltä edellytetään luottolaitoslain ja viranomaismääräysten mukaista luotettavuutta, ammattitaitoa ja sopivuutta (ns. fit & proper). Hallituksen jäsenten fit & proper -arviointi tehdään säännöllisesti.

4.2 Hallituksen kokoonpano

Hallituksen kokoonpano ja hallituksen jäsenten kokousaktiivisuus vuonna 2017 on kuvattu kohdassa 4.7. Hallituksen jäsenten henkilö- ym. tiedot on kuvattu tämän selvityksen lopussa kohdassa 12.1.

4.3 Hallituksen jäsenten riippumattomuus

Yhtiön hallituksen kaikki jäsenet ovat riippuvaisia sekä yhtiöstä että sen osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta). Hallituksen puheenjohtaja Harri Luhtala on yhtiön emoyhteisön OP Osuuskunnan johtokunnan jäsen ja OP Osuuskunnan talousjohtaja. Hallituksen jäsenet ovat Tasehallinta ja keskuspankki -toimintoalueen johtaja Elina Ronkanen-Minogue ja keskuspankin johtaja Hanno Hirvinen.

4.4 Hallituksen monimuotoisuus

Koko OP Ryhmässä hallintoelinten kokoonpanoa suunnitellaan pitkäjänteisesti. Tehokas työskentely hallintoelimissä edellyttää, että hallintoelimissä on riittävästi monipuolista asiantuntemusta, osaamista ja kokemusta. Lue lisää hallintoelinten monimuotoisuuteen liittyvistä periaatteista Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2017 kohdasta 2.2.

4.5 Hallituksen tehtävät

Hallituksen tehtävänä on huolehtia yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallitus käsittelee yhtiön toiminnan kannalta laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät asiat.

Hallituksen ja toimitusjohtajan tulee johtaa yhtiötä ammattitaitoisesti sekä terveiden ja varoisten liikeperiaatteiden mukaisesti.

Hallitus on vahvistanut kirjallisen työjärjestyksen, jossa määritellään hallituksen tehtävät ja kokouskäytäntö.

Tehtävänsä toteuttamiseksi hallitus muun muassa

- päättää OP Osuuskunnan (jäljempänä keskusyhteisö) johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön liiketoimintastrategian ja valvoo sen toteutumista
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön toiminnassa noudatettavat arvot
- hyväksyy keskusyhteisön johtokunnan ja tase- ja riskienhallintavaliokunnan linjausten mukaisesti vuosittain liiketoimintasuunnitelman sekä valvoo sen toteuttamista
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti periaatteet ja menettelytavat, joilla yhtiön johtamisesta vastaavien henkilöiden luotettavuus, sopivuus ja ammattitaito varmistetaan
- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön johtoa ja henkilöstöä koskevista palkitsemisjärjestelmien peruseriaateista
- nimittää ja vapauttaa yhtiön toimitusjohtajan ja toimitusjohtajan sijaisen kuultuaan keskusyhteisön johtokuntaa
- vahvistaa vuosittain keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön vakavaraisuuden hallinnan periaatteet, riskipolitiikat/riskistrategiat sekä merkittävät riskienhallintaa koskevat toimintaperiaatteet
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti ulkoistamisperiaatteet
- vahvistaa keskusyhteisön hallintoneuvoston linjausten mukaisesti sisäisen tarkastuksen periaatteet ja toimintasuunnitelman
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön compliance-politiikan ja compliance-toiminnan keskeiset periaatteet

- päättää keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti yhtiön ja sen toimintojen organisaatorakenteesta ja johtamisjärjestelmästä
- vahvistaa keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti sisäisen valvonnan kuvauksen ja valvoo sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyyttä yhtiössä
- käsittelee ja hyväksyy tilinpäätöksen ja osavuosikatsaukset
- tekee keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti ehdotuksen maksettavan osingon määrästä
- vastaa muista hallitukselle lainsäädännössä tai viranomaisen määräyksissä säädetyistä tehtävistä.

Hallituksen kokouksia koskevat seuraavat menettelytavat:

- Hallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta.
- Kokouksen valmistelusta vastaavat ensisijaisesti puheenjohtaja ja toimitusjohtaja.
- Hallitus on päätösvaltainen, kun paikalla on yli puolet sen jäsenistä.
- Hallituksen kokouksiin osallistuvat hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja sekä tarvittaessa myös muu henkilö, jonka läsnäolo on käsiteltävänä olevan asian vuoksi tarpeellista.
- Hallituksen kokouksista laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kaikki hallituksen jäsenet ja sihteeri.

4.6 Hallituksen puheenjohtajan tehtävät

Hallituksen puheenjohtajan tehtävänä on varmistaa, että hallituksen toiminta on tehokasta ja että hallitus toteuttaa kaikki sille kuuluvat tehtävät. Osana hallituksen toimintaedellytysten varmistamista hallituksen puheenjohtaja varmistaa, että hallituksen yksittäisten jäsenten kokemus ja ammattitaito antavat edellytykset tehtävien asianmukaiseen hoitoon. Hallituksen puheenjohtaja valmistelee yhdessä toimitusjohtajan kanssa hallituksen kokouksiin käsiteltäväksi tulevat asiat. Puheenjohtaja myös varmistaa, että asioiden käsittelyyn on varattu riittävästi aikaa ja että kaikilla kokouksiin osallistujilla on mahdollisuus lausua niistä mielipiteensä. Hallituksen puheenjohtaja vastaa lisäksi hallituksen toiminnan kehittämisestä ja huolehtii omistajaohjauksen toteutumisesta yhtiössä.

4.7 Hallituksen toiminta 2017

Vuoden 2017 aikana pidettiin 12 hallituksen kokousta. Hallituksen puheenjohtajana toimi Harri Luhtala ja jäseninä Elina Ronkanen-Minogue ja Hanno Hirvinen. Jäsenten keskimääräinen osallistumisprosentti oli 97 prosenttia.

Hallituksen jäsenten kokousaktiivisuus 2017:

	Läsnäolo kokouksissa/ kokousten määrä
Harri Luhtala	12/12
Elina Ronkanen-Minogue	12/12
Hanno Hirvinen	11/12

5 TOIMITUSJOHTAJA

5.1 Toimitusjohtaja

Toimitusjohtaja hoitaa yhtiön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti ja huolehtii siitä, että kirjanpito on lainmukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluvat yhtiön liiketoiminnan johtaminen ja valvonta sekä vastuu yhtiön toimintojen kehittämisestä ja koordinoinnista.

Hallitus nimittää yhtiön toimitusjohtajan ja päättää hänen toimisuhteensa ehdoista. Toimitusjohtajan toimisuhteen ehdot määritellään kirjallisessa toimisopimuksessa ja sen liitteessä.

Yhtiön toimitusjohtajana toimii OP Yrityspankin pitkäaikaisesta varainhankinnasta ja sijoittajasuhteista vastaava johtaja, BA Lauri Iloniemi. Hän on toiminut yhtiön toimitusjohtajana vuodesta 2007.

Toimitusjohtajaa koskevat henkilö- ym. tiedot on esitetty tämän selvityksen lopussa kohdassa 12.2. Toimitusjohtajan palkitsemista koskevat tiedot on esitetty kohdassa 9.

6 JOHTAMISJÄRJESTELMÄ

OPAn toimintaa johdetaan OP Osuuskunta -konsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti. OP Osuuskunta -konsernin johtamisjärjestelmän kuvaus on osa OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmän kuvausta.

Lue lisää OP Ryhmän johtamisjärjestelmästä Selvityksestä OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuonna 2017, kohta 6.

6.1 OPA osana OP Osuuskunta -konsernia

OP Osuuskunta -konsernin muodostavat konsernin emoyhteisönä toimiva ja yhteenliittymän jäsenpankkien omistama OP Osuuskunta sekä yhteisöt, joista emoyhteisö tai sen tytäryhteisöt omistavat joko enemmistön tai kokonaan. OPA kuuluu OP Osuuskunta -konserniin. OP Osuuskunta -konserniin kuuluvat luottolaitokset ovat laissa talletuspankkien yhteenliittymästä tarkemmin kuvattuja yhteenliittymän jäsenluottolaitoksia.

OP Osuuskunnan omistajia ovat OP Ryhmään kuuluvat osuuspankit. Omistajia edustaa keskusyhteisön hallintoneuvosto. Hallintoneuvoston yleistehtävänä on valvoa OP Osuuskunta -konsernin ylimmän operatiivisen päätöksentekuelimen johtokunnan ja toimitusjohtajan hoitamaa keskusyhteisön hallintoa ja sitä, että keskusyhteisön ja sen konsernin toimintaa hoidetaan asiantuntevasti ja huolellisesti osuuskuntalain sekä keskusyhteisön ja OP Ryhmän edun mukaisesti. Se valvoo myös, että hallintoneuvoston vahvistamia ryhmätasoisia linjauksia ja periaatteita noudatetaan myös OP Osuuskunta -konsernissa. Hallintoneuvoston erityistehtävänä on vahvistaa yhteenliittymälaiassa tarkoitetut yleiset toimintaperiaatteet. Sen tehtäviin kuuluu myös päättää keskeisestä ryhmätason ohjeistuksesta.

6.2 Organisaatorakenne 31.12.2017

OP Osuuskunta -konsernin organisaatio perustuu johtamisjärjestelmän mukaisesti kolmeen liiketoimintasegmenttiin. Liiketoimintasegmentit ovat Pankkitoiminta, Vahinkovakuutus ja Verrallisuudenhoito.

Liiketoimintasegmenttien tarvitsemat tukitoiminnot (mm. talous ja keskuspankki, riskienhallinta, henkilöstöhallinto ja kehittäminen) on organisoitu OP Osuuskunta -konsernin tasolla.

6.3 Päätöksenteko

OP Osuuskunnan johtokunnalla on koko OP Osuuskunta -konsernin operatiivinen johtamisvastuu. Johtamisen perusta muodostuu koko konsernissa kolmesta liiketoimintasegmentistä (pankkitoiminta, vahinkovakuutus ja varallisuudenhoito). Johtokunnan jäsenten omat vastuualueet noudattavat tämän liiketoimintajaon mukaisia tehtäviä.

Johtokunnan tehtävänä on keskusyhteisön ja sen konsernin toiminnan johtaminen lainsäädännön, viranomaismääräysten ja keskusyhteisön sääntöjen mukaan. Johtokunta huolehtii konsernin emoyhteisön ja sen konsernin hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä konsernin toiminnan johtamisesta. Johtokunta vahvistaa myös OP Osuuskunta -konsernin toiminnalliset ja juridiset päätöksentekojärjestelmät.

Koko OP Osuuskunta -konsernissa päätökset tehdään mahdollisimman laajasti konsernipäätöksinä keskusyhteisön johtokunnassa. OPAn hallitus käsittelee sitä koskevat asiat lähtökohtaisesti keskusyhteisön johtokunnan ja tase- ja riskienhallintavaliokunnan linjausten mukaisesti tai kuultuaan käsiteltävistä asioista johtokuntaa.

OPAn hallituksen työjärjestyksessä kuvataan ne keskeiset tehtävät, joita hallituksessa tehdään ja toteutetaan.

6.4 OPAn toiminnan seuranta ja raportointi

Suunnitelmien ja asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan jatkuvasti, jotta mahdolliset toiminta- ja kilpailuympäristön muutokset ja poikkeamat suunnitelmista havaitaan nopeasti ja mahdolliset korjaavat toimenpiteet voidaan käynnistää. Tavoitteiden toteutumista seurataan organisaatorakenteen mukaisesti myös esimiesten ja alaisten välisissä kehityskeskusteluissa. Raportoinnin tulee antaa oikea ja selkeä kuva operatiivisen toiminnan tilanteesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin, toiminnan toteutuneesta ja odotettavissa olevasta kehityksestä sekä tavoitteiden saavuttamista uhkaavista riskeistä. Toiminnan seurannassa keskeistä on ajantasaisuus ja luotettavuus sekä olennaisten seikkojen ja johtopäätösten esiin nostaminen päätöksenteon pohjaksi. Seurantaan kuuluu olennaisena osana toteumaraportoinnin lisäksi ennusteiden laatiminen ja vaihtoehtoisten skenaarioiden luominen. Toiminnan seuranta on osa sisäistä valvontaa, jonka avulla pyritään varmistumaan siitä, että

- strategia ja toimintasuunnitelmat toteutetaan ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan
- riskienhallinta on kattavaa ja riittävää
- toiminta on tehokasta ja luotettavaa
- taloudellinen ja muu raportointi on luotettavaa
- toiminnassa noudatetaan lakeja sekä ulkoista ja sisäistä sääntelyä.

7 SISÄINEN JA ULKOINEN VALVONTA

7.1 Sisäinen valvonta

Tehokas ja luotettava sisäinen valvonta muodostaa perustan terveiden ja varovaisten liikeperiaatteiden noudattamiselle.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan organisaation sisäisiä menettely- ja toimintatapoja, joilla varmistetaan, että strategiassa asetetut tavoitteet saavutetaan, resursseja käytetään taloudellisesti ja johtamisen tukena käytettävä informaatio on luotettavaa. Lisäksi sisäinen valvonta varmistaa, että riskienhallinta, asiakasvarojen säilyttäminen ja omaisuuden suoja on riittävästi järjestetty. Myös sääntelyn ja vahvistettujen eettisten periaatteiden noudattamista varmistetaan sisäisellä valvonnalla.

Keskusyhteisön hallintoneuvosto vahvistaa ryhmätasoiset sisäisen valvonnan periaatteet, joita noudatetaan kaikissa OP Ryhmän yhteisöissä. OPAssa noudatetaan keskusyhteisön hallintoneuvoston vahvistamia sisäisen valvonnan periaatteita.

Sisäisen valvonnan toimenpiteet kohdistuvat kaikkeen toimintaan. Toimenpiteiden määrittelyssä huomioidaan toiminnan luonne ja laajuus sekä tarvittaessa myös kansainväliseen toimintaan liittyvät erityispiirteet. Sisäistä valvontaa toteutetaan kaikilla organisaatiotasolla. Ensisijainen ja laajamittaisin sisäinen valvonta toteutetaan operatiivisessa liiketoiminnassa, jossa sisäinen valvonta on jatkuvaa ja osa päivittäistä toimintaa.

Sisäistä valvontaa täydentää OP Ryhmän palveluksessa olevien mahdollisuus ilmoittaa riippumattoman kanavan kautta säännösten ja määräysten epäilyistä rikkomisesta (whistle blowing).

7.1.1 Hallituksen rooli sisäisessä valvonnassa

OPAn hallitus vastaa riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä. Hallitus käsittelee OP Ryhmän sisäistä valvontaa koskevat ohjeet, varmistaa, että OPAssa on riittävät ryhmätason ohjeistusta tarkentavat ohjeet, ja valvoo sisäisen valvonnan toimivuutta ja riittävyttä.

Keskusyhteisökonsernitason riskienhallinta ja taloudellinen raportointi hoidetaan keskitetysti liiketoiminnoista riippumattomana toimintona. Konserniyhtiöiden hallituksilla on vastuu asianomaisen yhtiön sisäiseen valvontaan liittyvistä ylimmän johdon tehtävistä. Konserniyhtiön toimiva johto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi yhtiön liiketoiminnasta, riskinkantokyvystä ja riskitilanteesta konsernin johtamisjärjestelmän mukaisesti.

7.1.2 Sisäinen valvonta 2017

Yhtiön hallintoon liittyviä asioita käsitellään hallituksessa, jonka vastuulla on sisäisen valvonnan toimivuuden ja toiminnan sääntelymukaisuuden varmistaminen.

7.1.3 Compliance-toiminta

Compliance-toiminnan tehtävänä on avustaa ylintä ja toimivaa johtoa sekä muuta liiketoimintaa säännösten noudattamattomuuteen liittyvän riskin hallinnassa, valvoa säännösten noudattamista ja omalta osaltaan kehittää sisäistä valvontaa. Sääntelyn noudattamista varmistavat omalta osaltaan Talous ja keskuspankki -toiminto sekä HR-toiminto.

Compliance-riskiä liittyy lähes kaikkeen toimintaan, ja vastuu riskien hallinnasta on liiketoiminnassa. Yhtiön compliance-toiminnasta vastaa toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan tukena toimii OP Ryhmän Compliance-toiminto, jonka johtaja raportoi OP Ryhmän riskienhallintajohtajalle. Compliance-toiminnasta ja toiminnan yhteydessä liiketoiminnoille annetuista suosituksista raportoidaan säännöllisesti OPAn hallitukselle. Toiminnasta raportoidaan myös OP Osuuskunta -konsernin johtokunnalle sekä hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle osana ryhmätasoisia raportointia.

OP Ryhmän Compliance-toiminto laatii vuosittain osana riskienhallinnan vuosisuunnitelmaa compliancen toimintasuunnitelman, joka käsitellään ja vahvistetaan yhtiön osalta OPAn hallituksessa. Samalla tavalla vahvistetaan myös compliance-toimintaan liittyvät periaatteet ja ohjeet. OP Ryhmän Compliance-toiminto vastaa ryhmätasolla compliance-riskien hallinnan neuvonnasta ja tuesta ja ohjaa myös OPAn compliance-toimintaa.

Compliance-toiminnalla pyritään ennakolta ehkäisemään compliance-riskien toteutumista. Compliance-toiminnossa tehtävää toteutetaan mm.

- laatimalla ja ylläpitämällä ohjeistusta keskeisistä menettelytapoihin liittyvistä asioista
- neuvomalla ja kouluttamalla henkilöstöä menettelytapoihin liittyvissä asioissa
- tukemalla OPAn liiketoiminnan compliance-riskien hallintaa edistävien kehittämistoimenpiteiden suunnittelussa
- pitämällä ylin johto ja toimiva johto ja liiketoiminta tietoisina sääntelyyn tulossa olevista muutoksista ja seuraamalla sääntelymuutoksiin valmistautumista liiketoiminnassa
- valvomalla, että yhtiössä noudatetaan voimassa olevaa sääntelyä, eettisiä menettelytapoja sekä menettelytapoihin liittyvää sisäistä ohjeistusta
- raportoimalla liiketoiminnalle annetuista suosituksista ja valvonnan tuloksista sekä muista compliance-riskiasemaan liittyvistä havainnoista säännöllisesti sekä ylimmälle että toimivalle johdolle.

7.1.4 Riskienhallinta

OP Ryhmän arvot sekä strategiset ja taloudelliset tavoitteet muodostavat OPAn riskien- ja vakavaraisuuden hallinnan perustan. Riskienhallinnan tehtävänä on tunnistaa ne uhat ja mahdollisuudet, jotka vaikuttavat strategian toteutumiseen. Riskienhallinnan tavoitteena on tukea strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamista valvomalla, että otetut riskit ovat oikeassa suhteessa riskinottokykyyn. Riskinottokyky muodostuu toiminnan laajuuteen ja vaativuuteen suhteutetusta laadukkaasta riskienhallinnasta sekä kannattavaan liiketoimintaan perustuvasta riittävästä vakavaraisuudesta ja likviditeetistä. OPAn suhtautuminen riskinottoon on maltillinen.

OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistamat OP Ryhmän riskinotto- ja riskitoleranssijärjestelmän periaatteet linjaavat, miten ryhmän riskinottoa ohjataan, rajataan ja valvotaan sekä miten riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessi järjestetään.

OP Ryhmän riskipolitiikassa keskusyhteisön johtokunta vahvistaa vuosittain ryhmän liiketoimintasegmenttien ja yhteisöjen noudatettavaksi ne riskienhallinnalliset linjaukset, toimenpiteet, tavoitteet, limiitit ja valvontarajat, joilla liiketoimintaa ohjataan ryhmän strategiassa sekä riskinotto- ja riskitoleranssijärjestelmän periaatteissa vahvistettujen linjausten toteuttamiseksi.

Riskien- ja vakavaraisuudenhallinta on osa sisäistä valvontaa. Sen tavoitteena on turvata OPAn riskinottokyky ja maksuvalmius sekä varmistaa siten toiminnan jatkuvuus. Riskien- ja vakavaraisuuden hallintaprosessiin sisältyy liiketoiminnan ja toimintaympäristön riskien jatkuva tunnistaminen ja arviointi. Riskien- ja vakavaraisuuden hallinta on integroitu kiinteäksi osaksi liiketoimintaa ja sen johtamista.

OPAn hallitus tekee riskien- ja vakavaraisuuden hallintaan liittyvät päätökset keskusyhteisön johtokunnan linjausten mukaisesti. Lisäksi hallitus käsittelee yhtiön toiminnan laadun ja laajuuden kannalta merkittävät, laajakantoiset ja periaatteellisesti tärkeät sekä epätavalliset asiat. Hallitus päättää periaatteista ja toimenpiteistä, joilla varmistetaan, että yhtiö toimii ulkoisen sääntelyn ja OP Osuuskunnan linjausten mukaisesti.

Toimitusjohtaja vastaa riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan toteutuksesta päätettyjen periaatteiden ja toimintaohjeiden mukaisesti sekä raportoi säännöllisesti liiketoiminnasta hallitukselle.

Keskusyhteisö vastaa OP Ryhmän ryhmätason riskien- ja vakavaraisuudenhallinnasta sekä OP Ryhmän riskienhallintajärjestelmän riittävydestä ja ajanmukaisuudesta. OP Ryhmän Riskienhallinta on liiketoiminnasta riippumaton vastuualue, joka linjaa, ohjaa ja valvoo ryhmän ja sen yhteisöjen kokonaisvaltaista riskienhallintaa sekä analysoi niiden riskiasemaa. OPAn riskien- ja vakavaraisuudenhallinnan tehtävät on keskitetty OP Ryhmän Riskienhallintaan.

OPAn merkittävät riskit ovat luottoriskit, markkinariskeistä korkotason muutoksen vaikutus korkokatteeseen eli korkotuloriski ja sijoitusten markkinariskit, likvideettiriskit sekä liiketoimintaan liittyvät strategiset riskit, maineriski ja operatiiviset riskit ml. compliance-riski.

Yhtiön riskienhallinnan ja vakavaraisuuden hallinnan periaatteita ja riskiasemaa on kuvattu lähemmin yhtiön viimeisimmässä tilinpäätöksessä ja toimintakertomuksessa (ks. www.op.fi > Medialle > Raportit > Tytäryhtiöiden raportit).

7.1.4.1 Riskienhallinta 2017

Keskusyhteisön riskienhallinnassa on seurattu vuoden 2017 aikana ulkoisen sääntelyn kehitystä ja jatkettu varautumista sääntelymuutoksiin. Merkittäviä muutoksia olivat muun muassa vuoden 2018 alusta voimaan tulleen IFRS 9 -kirjanpitosääntelyn vaikutukset saamisten arvoalentumisprosessiin.

Riskienhallinta on kehittänyt edelleen arviointiprosesseja ja operatiivisia prosesseja varmistaen, että riskienhallintaan liittyvät kontrollit automatisoidaan osaksi kaikkea liiketoimintaa. Lisäksi on uudistettu riskienhallinnan ohjeistusta, riskiraportointia ja riskien limitointia. Stressitestien roolia riskianalyysoinnissa on edelleen kasvatettu. Kehittämistyön erityinen painopiste on ollut malliriskien hallinta.

7.1.5 Sisäinen tarkastus

Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on avustaa OPAn hallitusta ja yhtiön johtoa toiminnan ohjauksessa, valvonnassa ja varmistamisessa suorittamalla toimintaan kohdistuvaa tarkastusta. Sisäisen tarkastuksen suorittama tarkastus on riippumatonta ja objektiivista arviointi-, varmistus- sekä konsultointitoimintaa. Tarkastus tukee johtoa tavoitteiden saavuttamisessa tarjoamalla järjestelmällisen lähestymistavan organisaation riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintoprosessien tehokkuuden arviointiin ja kehittämiseen. Pääpaino on riskitekijöiden tunnistamisessa ja sisäisen valvonnan toimivuuden arvioinnissa.

Sisäisestä tarkastuksesta on vastannut OPAn emoyhteisön OP Osuuskunnan Sisäinen Tarkastus. OP Osuuskunnan hallintoneuvosto vahvistaa Sisäisen tarkastuksen toimintaperiaatteet. Hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta vastaa Sisäisen tarkastuksen toiminnan ohjaamisesta ja arvioinnista. Sisäinen tarkastus on toiminnallisesti hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnan alainen ja siten riippumaton toimivasta johdosta. Tarkastusjohtaja raportoi toiminnasta hallintoneuvoston tarkastusvaliokunnalle ja hallinnollisesti pääjohtajalle. Yhtiötä koskevat tarkastushavainnot raportoidaan OPAn hallitukselle ja toimitusjohtajalle. Sisäinen tarkastus tekee tarvittaessa yhtiön johdon toimeksiannosta myös erillisselvityksiä.

Tarkastukset toteutetaan hyvää sisäistä tarkastustapaa noudattaen. Hyvää tarkastustapaa, sisäisen toiminnan riippumattomuutta ja objektiivisuutta linjaavat sisäistä tarkastusta koskevat The Institute of Internal Auditorin sekä tietojärjestelmätarkastusta koskevat Information Systems Audit and Control Associationin julkaisemat ammattistandardit sekä eettiset säännöt. Sisäisellä tarkastuksella ei ole operatiivista vastuuta tai valtuuksia tarkastettavista toiminnoista.

7.1.6 Sisäinen tarkastus 2017

Hallituksen vahvistama Sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelma vuodelle 2017 ei sisältänyt OP-Asuntoluottopankki Oyj:tä koskevia tarkastuksia. Sisäistä tarkastusta on suoritettu välillisesti osana OP Ryhmän keskitettyihin toimintoihin kohdistuvaa tarkastusta. Sisäinen tarkastus arvioi tarkastuksissaan Ryhmän keskitettyjen tietojärjestelmien ja toimintaprosessien kontrollien ja sisäisen valvonnan toimivuutta sekä riskienhallinnan ja riskienhallintamenettelyjen asianmukaisuutta.

7.2 Ulkoinen valvonta

7.2.1 Tilintarkastus

OPAn yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksen tulee valita tilintarkastajaksi Keskuskauppamarkin hyväksymä tilintarkastusyhteisö. Tilintarkastajan toimikausi on valinnan tapahtuessa kulumassa oleva tilikausi, ja tilintarkastajan tehtävä päättyy valintaa ensiksi seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

OPAn emoyhteisö OP Osuuskunnan tarkastusvaliokunta järjestää noin viiden vuoden välein (viimeksi vuoden 2011 lopussa) eri tilintarkastusyhteisöille tarjouskilpailun, jonka nojalla tarkastusvaliokunta esittää OP Osuuskunnan osuuskunnan kokoukselle koko OP Osuuskunta -konsernille valittavia tilintarkastajia. OP Osuuskunnan hallintoneuvoston tarkastusvaliokunta arvioi vuosittain tilintarkastajan toiminnan ja oheispalveluiden laatua sekä tilintarkastajien riippumattomuuden ja selvityksen oheispalveluista.

Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön kirjanpitoa, sisäistä valvontaa, tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, johdon tekemiä kirjanpidollisia arviota sekä tilinpäätöksen esittämistapaa ja rakennetta sen varmistamiseksi, että tilinpäätös on laadittu voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat yhtiön osakkeenomistajille ja muille sidosryhmille oikean ja riittävän kuvan yhtiön taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Tilintarkastajat antavat yhtiökokoukselle vuosittain tilintarkastuskertomuksen. Lisäksi he laativat havainnoistaan tilintarkastusmuistioita, jotka toimitetaan tiedoksi OPAn hallitukselle ja toimitusjohtajalle, sisäiselle tarkastukselle ja Finanssivalvonnalle. Tilintarkastajat antavat tarvittaessa myös suullisia selontekoja edellä mainituille elimille.

Hallitus kuulee tilintarkastajaa käsiteltäessä tilinpäätöstä ja osavuosikatsauksia sekä tilinpäätösperiaatteita. Tilintarkastajilla on lakiin perustuva velvoite ilmoittaa Finanssivalvonnalle seikoista tai päätöksistä, jotka vaarantavat toiminnan harjoittamisen ja toimilupaedellytysten olemassaolon taikka johtavat tilintarkastuskertomuksessa muun kuin tilintarkastuslaissa tarkoitettua vakimuotoisen lausunnon tai tilintarkastuslain 3 luvun 5 §:n 4 momentissa tarkoitettua huomautuksen antamiseen.

Tilintarkastajan palkkio maksetaan esitetyn kohtuullisen laskun mukaan.

7.2.1.1 Tilintarkastus 2017

Yhtiön tilintarkastajana on vuonna 2017 toiminut KHT-yhteisö KPMG Oy Ab. KPMG Oy Ab:n nimeämänä päävastuullisena tilintarkastajana toimi KHT Raija-Leena Hankonen. KPMG Oy Ab on toiminut yhtiön tilintarkastajana vuodesta 2002 ja KHT Raija-Leena Hankonen päävastuullisena tilintarkastajana vuodesta 2016 alkaen.

Tilintarkastussuunnitelma vuodelle 2017 laadittiin osana OP Osuuskunta -konsernin tarkastussuunnitelmaa. Lakisääteinen tilintarkastus käsittää yhteisön tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä hallinnon tarkastuksen. Osavuosikatsaukset ja tilinpäätöstiedotteet ovat tilintarkastamattomia.

OPA on käyttänyt KPMG Oy Ab:n neuvontapalveluita pääasiassa lainaohjelmien varmennuskirjeisiin sekä veroneuvontaan.

7.2.1.2 Tilintarkastajien palkkiot OP-Asuntoluottopankki Oyj:ssä vuonna 2017

Tilintarkastajille maksettiin vuonna 2017 palkkioita tilintarkastuksesta 7 757 euroa (5 580), tilintarkastuslain 1 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista toimeksiannoista 0 euroa (0), veroneuvonnasta 0 euroa (0) ja muista palveluista 61 337 euroa (15 455).

7.2.2 Keskusyhteisön valvonta

OPA kuuluu lakimääräiseen osuuspankkien yhteenliittymään. Yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisönä toimiva OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset sekä niiden määräysvallassa olevat rahoituslaitokset ja palveluyritykset. Keskusyhteisö OP Osuuskunta ohjaa yhteenliittymän toimintaa ja antaa siihen kuuluville yrityksille ohjeita niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi tarvittavista laadullisista vaatimuksista ja niiden riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta. Keskusyhteisö voi lisäksi vahvistaa jäsenluottolaitoksille yleisiä toimintaperiaatteita noudatettaviksi näiden yhteenliittymän kannalta merkittävässä toiminnassa.

OP Osuuskunta valvoo jäsenluottolaitosten toimintaa talletuspankkien yhteenliittymästä annettussa laissa tarkoitettulla tavalla. Yhtiö ottaa toiminnassaan huomioon OP Osuuskunnan hallintoneuvoston vahvistaman ryhmätasoisien strategian sekä OP Osuuskunnan jäsenpankeille antamat riskienhallintaa ja muuta toimintaa koskevat määräykset ja ohjeet. Yhtiö raportoi erikseen sovitulla tavalla OP Osuuskunnalle.

7.2.3 Julkinen valvonta

Osana OP Ryhmää yhtiötä valvoo Finanssivalvonta ja Euroopan Keskuspankki siten kuin rahoitusmarkkinoita koskevassa lainsäädännössä on säädetty.

8 TALOUDELLINEN RAPORTOINTIPROSESSI

OP Ryhmän talousjohtajan alaisuudessa toimivan taloushallinnon eri osat huolehtivat paitsi ulkoisen laskennan edellyttämien osavuositarkastusten ja vuositilinpäätösten laatimisesta OP Ryhmän ja ryhmään kuuluvien yhteisöjen osalta, myös johdon työvälineinä toimivien sisäisten laskelmien, kuten liiketoiminnan tuloksellisuutta kuvaavien kuukausiraporttien tuottamisesta. OP Ryhmän Controller-toiminto tuottaa myös tulosenusteita ja analysoi toteutunutta kehitystä verrattuna ennusteisiin ja raportoi poikkeamista.

Tässä luvussa on kuvattu pääpiirteet siitä, miten OPAn sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimivat sen varmistamiseksi, että yhtiön julkistamat taloudelliset raportit antavat olennaisesti oikeat tiedot yhtiön taloudesta. Luotettavan taloudellisen raportoinnin perustana ovat osakirjanpidoista oikein yhdistellyt tiedot.

OPAn liiketoiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista seurataan OPAn kattavalla taloudellisella raportoinnilla ja riskiraportoinnilla sekä näiden säännöllisellä läpikäynnillä toimivan johdon ja OPAn hallituksen sekä OP Osuuskunnan johtokunnan kokouksissa. Taloudellisten raporttien toteumatietoja verrataan suunnitelmiin ja analysoidaan mahdolliset erot, minkä lisäksi arvioidaan kuluvan vuoden sekä pidemmän aikavälin tulostilanteita. Kuukausittainen johdon tulos- ja riskiraportti laaditaan joka kuukausi samoilla periaatteilla. Raporttia laadittaessa ja sitä läpikäydessä varmennetaan tuloksen ja raportoinnin oikeellisuutta analysoimalla tulos- ja riskiasemaa sekä poikkeamia tavoitteista.

Ulkoinen raportointi perustuu muun muassa IFRS-standardeihin, osakeyhtiölakiin, luottolaitoslakiin, kirjanpitolakiin sekä Finanssivalvonnan standardeihin ja määräyksiin. Kaikkien OP Ryhmään kuuluvien yhtiöiden kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä noudatetaan yhtenäisiä periaatteita. Ryhmän keskusyhteisö OP Osuuskunnan vastuulla on standardien, muiden tilinpäätöksen laatimista koskevien lakien ja viranomaisten kirjanpitomääräysten tulkinta, ohjeistus ja neuvonta

sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden laadinta ja noudattamisen valvonta. Tarvittaessa tilintarkastajilta hankitaan lausunto valituista periaatteista ja tulkinnoista.

8.1 Taloudellisen raportoinnin organisointi

OP Osuuskunnan johtokunta on talouden ohjaukseen liittyvissä asioissa ylin päättävä elin. Hallitus vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty. Hallitus päättää OP Osuuskunnan linjausten mukaisesti raportoinnista, menettelytavoista ja laadullisista ja määrällisistä mittareista, joilla toiminnan tehokkuutta ja tuloksellisuutta arvioidaan. Hallitus käsittelee ja hyväksyy tilinpäätöksen ja osavuosisikatsaukset.

Hallituksen tehtävänä on varmistaa, että yhtiöllä on sen koko toiminnan kattava riittävä sisäinen valvontajärjestelmä sekä huolehtia siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallituksen tehtävänä on myös arvioida, miten lakeja, määräyksiä, viranomaisohjeita ja sisäisiä ohjeita noudatetaan. Hallitus käsittelee myös merkittävimmät tilikauden aikana tehdyt muutokset tilinpäätösperiaatteisiin, liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestauksen periaatteet ja testauksen lopputuloksen sekä merkittävimmät johdon harkintaa edellyttävät arviot ja periaatteet sekä valvontaviranomaisten, tilintarkastajien, sisäisen tarkastuksen ja Compliance-toiminnon laatimat tarkastuskertomukset ja raportit.

Toimitusjohtaja vastaa osakeyhtiölain mukaan siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito järjestetty luotettavalla tavalla. Yhtiön taloudellisesta raportoinnista vastaa liiketoimintoista riippumattomasti OP Osuuskunnan Talous ja keskuspankki -toiminto. Yhtiön toiminnasta ja taloudesta tuotetaan luotettavaa, olennaista ja ajantasaista tietoa sekä pidetään hallitus, toimitusjohtaja ja muut päätöksentekijät tietoisina yhtiön tuloksesta ja lähiajan näkymistä. Toimitusjohtajan tehtäviin kuuluu myös ulkoistettujen kirjanpito- ja viranomaisraportointipalvelujen laadun valvonta sekä talouden ohjauksen ja riskienhallinnan menetelmien, mittareiden ja niitä tukevien järjestelmien kehittämisen ohjaaminen.

Julkistettavien tilinpäätöstietojen ja osavuosisikatsausten kokoaminen on keskitetty keskusyhteisökonsernitason tasolla. Raportointia ohjaavat johdon ja liiketoimintojen tarpeet sekä lainsäädäntö. Raportointijärjestelmät ja tiedon välitys on määritelty siten, että tavoitteiden, tuloksen, toiminnan ja riskien asianmukainen seuranta ja valvonta ovat mahdollisia määritellyillä organisaatiotasolla. OPAn ja liiketoimintojen tuloksia ja muuta luottamuksellista yritystietoa raportoidessa varmistetaan, että tietojen luottamuksellisuus on mainittu raporteissa ja luottamuksellisuudesta huolehditaan myös raporttien jakelun yhteydessä.

Talouden ohjauksessa käytetään pääsääntöisesti OP Ryhmän yhteisiä järjestelmiä. Ulkoiseen ja sisäiseen laskentaan liittyvät operatiiviset tehtävät on keskitetty OP Osuuskunta -konsernin tasolla.

8.2 Taloudellisen raportoinnin riippumaton arviointi

Ulkoisen taloudellisen raportoinnin oikeellisuutta arvioivat lakisääteisesti tilintarkastajat. Tilintarkastajien tehtävänä on tarkastaa yhtiön kirjanpitoa, tilinpäätöksiä ja hallintoa sen seikan varmistamiseksi, että yhtiön ja sen hallintoelinten toiminta on lain mukaista ja että tilinpäätökset ovat laadittu voimassa olevien säädösten ja määräysten mukaisesti ja antavat omistajille ja muille sidosryhmille oikean ja riittävän kuvan yhtiön taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista.

Sisäinen tarkastus arvioi tarkastuksissaan yhtiön taloudellisen raportoinnin toimivuutta ja riittävyyttä ja raportoi tekemistään tarkastuksista toimivalle johdolle ja hallitukselle.

toimivuutta sen varmistamiseksi, että palkitseminen kaikkien henkilöstöryhmien osalta on linjassa konsernin arvojen, strategian, tavoitteiden, riskipolitiikkojen ja valvontajärjestelmien kanssa. Kannustinjärjestelmiä laadittaessa on huomioitu finanssi- ja rahoitusalan palkitsemisjärjestelmiä koskeva sääntely.

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitseminen muodostuu kolmesta osasta: 1) peruspalkka (rahapalkka ja luontoisedut, perustana tehtävien vaativuus ja henkilön osaaminen); 2) lyhyen aikavälin palkitseminen (tulospalkkiot, perustana vuosisuunnitelman tavoitteiden toteutuminen) ja 3) pitkän aikavälin palkitseminen (OP Ryhmän johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmä, perustana ryhmän yhteiset strategiset tavoitteet ja niiden toteutuminen).

Toimitusjohtajan ja muun johdon palkitsemisesta päättää yhtiön hallitus.

9.4 Johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmä

Hallitus päättää vuosittain johdon lyhyen aikavälin kannustejärjestelmästä. Palkitseminen perustuu toisaalta johdolle yhteisiin, yhtiön vuosisuunnitelmasta johdettuihin tavoitteisiin ja saavutettuihin tuloksiin, ja toisaalta henkilökohtaisiin tavoitteisiin, jotka sovitaan vuodenvaihteen kehityskeskusteluissa. Toimitusjohtajan osalta huomioidaan lisäksi koko OP Ryhmän menestys. Tavoitteiden saavuttaminen arvioidaan seuraavan vuodenvaihteen kehityskeskusteluissa. Tulos suhteessa tavoitteeseen vaikuttaa asteittain palkkiomaksimien määrään. Johdolle ei makseta lyhyen aikavälin tulospalkkiota, mikäli OP Ryhmän tulos ennen veroja suhteessa vuodelle 2017 asetettuun tavoitteeseen on alle 50 %. Palkkiot kerrotaan kertoimella 0,75, jos OP Ryhmän tulos ennen veroja suhteessa vuodelle 2017 asetettuun tavoitteeseen on 50 %–75 %. Tulospalkkiota ei myöskään makseta, jos OP Ryhmän CET1-vakavaraisuus on maksuhetkellä alle EKP:n asettaman CET1-puskurin + 3 %. Vuodelta 2017 toimitusjohtajalla on oikeus maksimissaan kolmen kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon. Lyhyen aikavälin kannustejärjestelmän mukaiset palkkiot maksetaan rahana huomioiden riskiprofiiliin vaikuttavan henkilön osalta maksamisen menettelyohjeet OP Ryhmässä.

9.5 Johdon pitkän aikavälin kannustejärjestelmä

Yhtiön hallituksen päätöksen mukaisesti OPA noudattaa OP Ryhmän johdon pitkän aikavälin palkitsemisjärjestelmää. Palkitsemisjärjestelmässä on ryhmätasoiset tavoitteet. OP Ryhmän yhteinen johdon kannustejärjestelmä koostuu peräkkäisistä kolmen vuoden ansaintajaksoista. Järjestyksessään toinen jakso käsitti vuodet 2014–2016. Järjestelmän kolmas ansaintajakso alkoi vuoden 2017 alussa ja käsittää vuodet 2017–2019. Hallituneuvosto päättää järjestelmän ansaintamittarit ja niille asetettavan tavoitteen erikseen kullekin ansaintajaksolle. Järjestelmän piiriin kuuluu toimitusjohtaja ja muut hallituksen vahvistamat henkilöt.

Ensisijaiset tavoitemittarit ansaintajaksolla 2014–2016 olivat keskittäjäasiakkaiden määrän kasvu, OP Ryhmän tulos ennen veroja ja ryhmän ydinvakavaraisuus (CET1). Lisäksi järjestelmä huomioi kannattavuuden (taloudellisen pääoman tuotto) ja RAVA-vakavaraisuuden. Palkkiota ei makseta, jos OP Ryhmän RAVA-vakavaraisuus maksuhetkellä alittaa palkitsemisen vähimmäistason 130 prosenttia. Ansaintajaksolla 2017–2019 ansaintamittarit ovat OP Ryhmän tulos ennen veroja, asiakaskokemus ja digitaalinen asiointi.

Vuoden 2014–2016 järjestelmän alussa palkkio määriteltiin euromääräisesti, ja järjestelmän ehtojen perusteella mahdollisesti maksettava palkkio maksetaan OP:n liikkeeseen laskemina debentureina. Ansaittu euromääräinen palkkio muunnetaan debentuurien kappalemääräksi järjestelmän toteuman selvittyä. Vuonna 2017 OP Osuuskunnan hallituneuvosto päätti muuttaa järjestelmän ehtoja niin, että debentuurin sijaan palkkio maksetaan OP Osuuskunnan hallituneuvoston tai sen nimeämän palkitsemisvaliokunnan päättämään viiteinstrumenttiin sidottuna. Järjestelmän mukainen palkkio maksetaan henkilölle ansaintajakson päätyttyä vuosina 2018, 2019 ja 2020 viiteinstrumenttiin sidottuna rahana kolmessa erässä edellyttäen, että ryhmän vakavaraisuus ylittää maksuhetkellä edellä todetun vähimmäistason. Palkkion maksamiseen liittyy työ- tai toimitusvoimassaoloa koskevia ehtoja sekä suojautumiskieltoon ja

odotusaikaan liittyviä ehtoja. Suojautumiskiellolla tarkoitetaan, että rahoitusvälineitä tai vakuuttamista ei saa käyttää järjestelmään liittyvältä henkilökohtaiselta riskiltä suojautumiseen. OPAn toimitusjohtajan on omistettava järjestelmän kautta saamansa debentuurit vuoden ajan palkkion maksamisesta (odotusaika). Myös muita järjestelmään kuuluvia koskevat odotusajan rajoitteet tietyin tarkemmin määritellyin ehdoin.

Ansaintajaksolla 2017-2019 järjestelmän mukainen palkkio maksetaan rahana, ellei henkilöön sovelleta sääntelyn mukaista lykkäysmenettelyä. Palkkiot maksetaan neljässä yhtä suuressa erässä vuosina 2020-2023.

Palkkio on porrastettu tehtävän mukaan. Johto- ja avainhenkilöillä sekä toimitusjohtajalla on oikeus, asetettujen tavoitteiden toteutuessa 100-prosenttisesti, vuosittain 4-6 kuukauden säännöllistä ennakonpidätyksen alaista palkkaa vastaavaan palkkioon.

9.6 Muun henkilöstön pitkän aikavälin kannustejärjestelmä

Henkilöstö (pl. johto) on OP Ryhmän yhteisen henkilöstörahaston (OP Ryhmän henkilöstörahasto hr) piirissä. Tämän pitkän aikavälin kannustejärjestelmän perustana on ryhmän yhteisten strategisten tavoitteiden saavuttaminen. Järjestelmän tavoitemittarit ovat vastaavat kuin johdon pitkän aikavälin järjestelmässä. Yhtiön hallitus päättää vuosittain henkilöstörahastoon siirrettävästä voittopalkkiosta.

Toimitusjohtaja Lauri Iloniemen palkat 2017, €*

Säännöllinen rahapalkka	187 752
Luontoisedut	240
Ansaittu lyhyen aikavälin tulospalkkio vuodelta 2016	18 290
2017 maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut yhteensä	206 283
Vuonna 2013 ansaitun tulospalkkion lykätystä osuudesta vuonna 2017 maksettu osa **,***	38 756
2017 maksetut palkat, palkkiot ja luontoisedut sekä lykätty tulospalkkio yhteensä	245 043

* Toimitusjohtajan palkkojen ja palkkioiden maksaja on toimitusjohtajan työnantajayhtiö OP Yrityspankki Oyj.

** Sisältää vuonna 2017 maksetun osuuden vuosina 2011-2013 ansaitusta pitkän aikavälin palkkiosta. Lykättyjen erien maksaminen edellyttää erillistä päätöstä.

*** Luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2015) mukainen menettely

10 SISÄPIIRIHALLINTO

OPAlla on arvopaperien liikkeeseenlaskijana sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeistus osana OP Ryhmän sisäpiiriohjeistusta. Ohjeet sisältävät määräyksiä sisäpiiritiedosta, kielletystä sisäpiiritiedon käytöstä ja ilmaisemisesta, sisäpiiritiedon julkistamisesta, julkisista sisäpiirirekistereistä, ei-julkisista sisäpiirilueteloista, johtohenkilöiden luetteloista sekä liiketoimien ilmoittamisesta ja julkistamisesta, sisäpiiriläisiä koskevista kaupankäyntirajoituksista sekä sisäpiirihallinnosta. Lisäksi

ohjeissa käsitellään rajoitusten noudattamista koskevan valvonnan järjestämistä. Henkilöt, joilla katsotaan olevan jatkuva pääsy kaikkeen OPAn liikkeeseenlaskemiin arvopapereihin liittyvään sisäpiiritietoon, kuuluvat edellä mainitun yhtiön pysyvään ei-julkiseen sisäpiiriluetteloon.

Sisäpiiri- ja kaupankäyntiohjeet perustuvat muun muassa arvopaperimarkkinoita koskevaan lainsäädäntöön kuten Markkinoiden väärinkäyttöasetukseen, Finanssivalvonnan antamaan sääntelyyn ja Nasdaq Helsingin pörssiyhtiöiden sisäpiiriohjeeseen.

Ohjeiden tarkoituksena on edistää arvopaperimarkkinoilla toimivien luottamusta OPAn toimintaan.

OP Lakiasiat ja edunvalvonta ylläpitää OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen julkisia sisäpiirirekistereitä, vaikuttavassa asemassa olevien rekistereitä, yrityskohtaisia pysyviä sisäpiiriluetteluita ja johtohenkilöiden luetteloita. Rekisterinpito on järjestetty Euroclear Finland Oy:n ylläpitämän SIRE-järjestelmän sekä OP Ryhmän SIPI-järjestelmän kautta.

OPA pitää tarvittaessa itse hankekohtaisia sisäpiiriluetteluita.

OPAn toimintaan luottolaitoksena kuuluu osallistuminen asiakkaiden tekemiin arvopaperikaupoihin tai muihin arvopapereita koskeviin järjestelyihin. OPA ja sen johto- ja toimihenkilöt voivat saada myös rahoitusjärjestelyjen yhteydessä tai osana OPAn muuta tavanomaista toimintaa asiakasyrityksiä koskevia sisäpiirintietoja. Muun muassa mainituista syistä OPA ja sen johto- ja toimihenkilöt ovat laissa tarkoitetun sisäpiirisäätelyn alaisia.

Sisäpiiriasioista järjestetään säännöllisesti koulutusta. Koulutus ajoitetaan erityisesti sisäpiiriohjeistuksen muutostilanteisiin.

10.1 Sisäpiirirekisterien ja sisäpiiriluetteloiden julkisuus ja nähtävillä pito

Jokaisella on oikeus tutustua julkiseen sisäpiirirekisteriin ja saada kulujen korvaamista vastaan rekisterin tiedoista otteita ja jäljennöksiä. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia. Muiden kuin julkisten sisäpiirirekistereiden, kuten pysyvän sisäpiiriluettelon tai hankekohtaisten sisäpiiriluetteloiden sisältämät tiedot eivät ole julkisia. Otteita ja jäljennöksiä julkisesta sisäpiirirekisteristä voi tilata OP Lakiasiat ja edunvalvonta, Varallisuudenhoidon juridinen tuki -yksiköstä. Yksilöidyt tietojenluovutuspyynnöt pyydetään toimittamaan kirjallisesti osoitteella:

OP Lakiasiat ja edunvalvonta, Varallisuudenhoidon juridinen tuki
PL 1068
00013 OP

11 TIEDONANTOPOLITIIKKA

OPA noudattaa toiminnassaan OP Ryhmän viestintä- ja tiedonantopolitiikkaa (disclosure policy).

OP Osuuskunnan tytäryhtiöt OP Yrityspankki Oyj (OP Yrityspankki) ja OPA vastaavat OP Ryhmän varainhankinnasta raha- ja pääomamarkkinoilta. OP Ryhmään kuuluvien yhteisöjen liikkeeseen laskemat arvopaperit ovat kaupankäynnin kohteena Nasdaq Helsingin ohella tai sijaan London Stock Exchangessa, SIX Swiss Exchangessa tai muissa arvopaperipörssseissä. OP Yrityspankki on myös laskenut liikkeelle listaamattomia joukkovelkakirjalainoja ja/tai sijoitustodistuksia Suomen, Englannin ja Japanin markkinoille.

OP Ryhmä, OP Yrityspankki ja OPA noudattavat tiedonantopolitiikassaan lainsäädäntöä, asetuksia sekä muuta sitovaa sääntelyä, Nasdaq Helsingin ja soveltuvin osin muiden pörssien

sääntöjä sekä Finanssivalvonnan ja Euroopan Arvopaperimarkkinaviranomaisen (ESMA) määräyksiä ja ohjeita. Edellisten lisäksi OP Ryhmän viestinnässä huomioidaan Corporate Governance -ohjeistus ja ryhmän hyvän liiketavan periaatteet (Code of Business Ethics).

OP Osuuskunnan johtokunnan hyväksymää tiedonantopolitiikkaa sovelletaan joukkovelkakirjojen liikkeeseenlaskijoiden (OP Yrityspankki ja OPA) ja OP Ryhmän tiedottamisen toimintaperiaatteisiin ja -tapoihin. Tiedonantopolitiikka on hyväksytty OP Yrityspankin ja OPAn hallituksissa. OP Osuuskunnan tehtävänä on huolehtia myös OP Yrityspankin ja OPAn osalta lainmukaisen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamisesta, jakelusta ja saatavilla pidosta. Tytäryhtiöt raportoivat ja julkaisevat erikseen omat osavuosikatsauksensa, toimintakertomuksensa ja tilinpäätöksensä. OP Osuuskunta tiedottaa muista tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvista asioista tytäryhtiöiden puolesta ja nimissä. Käytännössä tiedotteet annetaan tällöin OP Ryhmän ja liikkeeseenlaskijan nimissä. Tiedottaminen arvioidaan OP Yrityspankin ja OPAn liikkeeseen laskemien arvopapereiden osalta liikkeeseenlaskijakohtaisesti. Vastuu liikkeeseenlaskijan tiedonantovelvollisuuden täyttämistä on kullakin liikkeeseenlaskijalla.

Tiedonantopolitiikassa on kuvattu ne keskeiset toimintaperiaatteet ja -tavat, joiden mukaisesti OP Ryhmä ja liikkeeseenlaskijat kommunikoivat pääomamarkkinoiden markkinaosapuolien ja muiden sidosryhmien kanssa. Poliitikassa kuvataan lisäksi lainmukaisen tiedonantovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen julkistamista, jakelua ja saatavilla pitoa. OP Ryhmä arvioi ryhmän tiedonantopolitiikan johdonmukaisuutta, toimivuutta ja riittävyyttä säännöllisesti vähintään vuosittain.

OP Ryhmän viestinnän tehtävänä on edistää ryhmän liiketoimintaa välittämällä oikeaa tietoa ryhmän tavoitteista ja toiminnasta kaikille sidosryhmille. Ulkoisen ja sisäisen viestinnän tavoitteena on tukea ryhmän strategisia ja liiketoiminnallisia tavoitteita sekä rakentaa ja ylläpitää osaltaan vahvaa ja vastuullista yrityskuvaa ja edistää ryhmän yhteistoimintaa. Sekä ulkoinen että sisäinen viestintä ovat tosiasioihin pohjautuvia ja antavat oikean kuvan esitettävistä asioista.

OPAn noudattama OP Ryhmän viestintä- ja tiedonantopolitiikka on julkaistu OPn internetsivuilla www.op.fi > OP Ryhmä > Medialle > Viestintä- ja tiedonantopolitiikka.

12 HALLITUKSEN JA YHTIÖN TOIMITUSJOHTAJAN HENKILÖ- YM. TIEDOT

12.1 Hallitus vuonna 2017

Puheenjohtaja

Harri Luhtala, s. 1965

- Talousjohtaja, OP Osuuskunta
- Kauppatieteiden maisteri
- Hallituksen jäsen vuodesta 2011
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät:

- VTS-rahasto: hallituksen puheenjohtaja
- Rahoitusvakausvirasto: hallituksen jäsen
- Elinkeinoelämän keskusliiton talous- ja verovaliokunta: hallituksen jäsen

Keskeinen aiempi työkokemus:

- OP-Pohjola-ryhmä: eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1989–2007

Elina Ronkanen-Minogue, s. 1962

- Tasehallinta ja keskuspankki -toimintoalueen johtaja, OP Osuuskunta
- Kauppatieteiden maisteri, MBA
- Hallituksen jäsen vuodesta 2011
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät:

- -

Keskeinen aiempi työkokemus:

- Nokia Oyj, eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1995–2010
- Wärtsilä Oyj, eri asiantuntija- ja esimiestehtävät 1988–1995

Hanno Hirvinen, s. 1963

- Head of Group Treasury, OP Yrityspankki Oyj
- Kauppatieteiden yo
- Hallituksen jäsen vuodesta 2007
- Yhtiöstä ja sen merkittävästä osakkeenomistajasta (OP Osuuskunta) riippuvainen hallituksen jäsen

Muut keskeiset luottamustehtävät

- Unico Banking Group: Treasury & ALM -komitean puheenjohtaja

Keskeinen aiempi työkokemus

- Pohjola Pankki: Keskuspankki ja varainhallinta -liiketoiminta-alueesta vastaava johtaja 2007–2015
- OKO: Varainhallintajohtaja, Treasury 2000–2007
- Handelsbanken: Head of Bond Trading 1999–2000
- SEB: Korko- ja valuuttakaupan päällikkötehtäviä 1994–1999
- OKO: Chief Dealer, rahamarkkinayksikkö 1989–1994

12.2 Yhtiön toimitusjohtaja

Lauri Iloniemi, s. 1957

- Toimitusjohtaja, OP-Asuntoluottopankki Oyj
- Johtaja, Varainhankinta ja IR, OP Yrityspankki
- OP Ryhmän palveluksessa vuodesta 2007
- B.A.

Keskeinen aiempi työkokemus:

- Eri tehtävissä Postipankissa ja sen seuraajissa vuosina 1985–2007, mm.
 - § Sampo Pankki: Head of Asset and Liability Management
 - § Sampo-Leonia: Johtaja, Rahoitustaseen hallinta
 - § Leonia: Osastonpäällikkö, tasehallintaosasto

Keskeiset luottamustehtävät:

- -